

Munkásüdülés a ruhagyárban

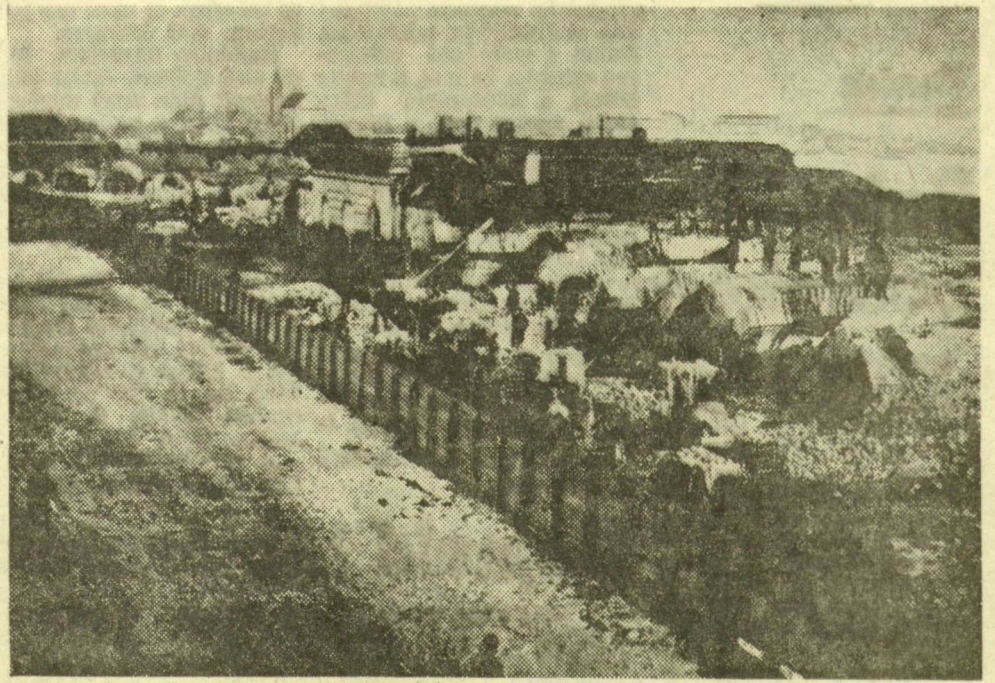
Soha nem elég a Szegedi Ruhagyárban sem a szakszervezeti beutaló, pedig az idén is például 153 darabot kaptak. Ebből 35-öt a ruhaipari szakszervezet juttatott, 17 darab a SZOT gyermeküdülőkbe szülő nyári beutaló és 4 darab téli iskolaüdülési beutaló. De néha még más is gondot okoz az elosztásnál. Kovács Györgyné üdülési felelős és Mária Sándorné szb-titkár elmondta, adnának családi beutalót olyanoknak is, akiknek férje vagy felesége nem a gyár dolgozója, de hogy mégse károsodjék a ruhagyári kollektíva, a másik házastárs munkahelyétől cserébe egy személyes beutalót szoktak kérni. És mégis, néha milyen értetlenséget szül ez a kérés!

Mert kellemetlen az a beszélgetés, ha a házastárs munkahelyének üdülési felölőse úgy teszi fel a kérdést, hogy tán nem érdemi meg a dolgozó az üdülőjegyet? Hogyne érdemelné, de a legtöbb házaspár mégiscsak együtt szeretne üdülni. Ezek óta másképp is gondoskodik dolgozóiról a ruhagyár: IBUSZ-szobákat bérelnek üdülési szezonban. Az idén is 6 IBUSZ-szobájuk van a legszebb üdülőhelyeken. Miskolc-Tapolcán 2 darab háromágyas szoba — a tavalyinál kellemesebb környezetben, közelebb a strandhoz —, Balatonföldváron egy kétágyas és egy négyágyas szoba, Hévízen pedig egy két-

ágyas és egy háromágyas szoba várja a gyár dolgozóit. Soha az IBUSZ-szobák bére az utóbbi két évben jelentősen emelkedett, a gyár dolgozóinak változatlanul 10 forintot kell fizetni személyenként naponta. Ez a szakszervezet számláján évente 80 ezer forint költséget jelent. A szakszervezet a szociális alapról egy-egy gyermekbeutalóhoz is az 530 forintot, így a szülőknek kevesebb anyagi áldozattal jár gyermekeik üdültetése. Az pedig már hagyomány, hogy a nagycsaládok gyerekei közül minden évben valamelyik sorra kerül az üdülésben.

A rakpart regénye

Szeged feltámadása

A vár lebontása. Egykorú felvétel

A falu forintjaiból...

Közművelődés Bordányban

A községi tanács vb-ülés fontos határkének tekinti többek között a közkutatást, a népművelés jelenlegi gondjainak megoldását. Új művelődési ház építése szükséges Bordányban. A művelődési otthon teljesen korszerűtlen, falai omladoznak. Ez az ásatag, egykori kocsmára ráadásul még az általános iskola egyik osztályának is helyt ad. Ilyen nehéz körülmények között a művelődési házban nem bontakozhat ki színvonalas klubélet sem. A falu fiatalosága nem érzi otthon magát a művelődési házban. Ezek a sorok a Délmagyarországon jelentek meg 1966 tavaszán.

Hét évvel később, 1973 tavaszán robog velünk az autó Bordány felé — változásnézőbe. Körülöttünk a megújult természet, zöld ruhába öltözött ösbibarakosok mindenfelé. A szétszórta tanyák fűcsomójára fölre villanyoszlopok emelkednek. Autók suhannak mellettünk.

Saját zsebből

Az üvegfalú épület impozáns látvány a falusi utca végén. Nem, nem a község közepén pávaskodik, hanem megfelelő helyen szolgál. Előtte kerékpárok, motorok, autók. A plakátok rendezvényeket hirdetnek, könyvtári akciókról tájékoztatnak. A hatalmas előtérben pingpongasztal, a 300 személyes modern színházteremben az ifjúsági klub zenekara próbál. Az épület üvegablakai — mint egy visszapillantó tükör — a történetről is mesélnek. Az újság nyomán megismert állapotok és határozatok után a bordányi művelődési házat 1969-ben kezdték építeni. Az átadási határidő az 1970-es nagy tiszai árvíz miatt néhány hónapot elhúzódt, s így 1972. november 4-én adták át rendeltetésének. A művelődési ház építésének anyagi bázisát — közel 5 millió forintot — a bordányi községi tanács vállalta magára.

Sok falusi, községi művelődési ház épül meg a helyi erők végső összefogásából. Miután felépült, a működtetésre már nem marad pénz, s ráteszik a lakatot, a még festékszágú művelődési ház ajtajára. Holt tőke, külsőség, elvesztett lehetőségek... A bordányi művelődési ház fenntartására, a tartalmi munkára a községi tanács évenként 80 ezer forintot biztosít. Hozzájárul a működtetéshez három szakszervezet, a termelőszövetkezet, még a kiskundorozsmái AFESZ is. Talán ennek is eredménye, hogy a táncos rendezvények, családi ünnepek, gyűlések és filmvetíté-

sek mellett kiállításokra, vetélkedőkre, baráti találkozókra és színvonalas előadásokra is telik. Nem beszélve a szakkörökről és klubokról.

Három vélemény

Hárman szólnak meg azok közül, akik oroszlánrészt vállaltak és vállaltak a bordányi közművelődés munkájából.

Balogh Jánosné vb-titkár: „Régi vágya volt már a falunak az új művelődési ház. Nem azért, hogy büszkélkedjünk, de mert valóban éreztük hiányát. Nem volt szórakozási lehetőség, a szűk és rossz körülmények inkább elriasztották, mint odacsalogtatták a fiatalokat. Az építés nem volt problémamentes, sok előítéllettel, gáncskodással kellett megküzdeni, de megértte. Úgy érzem, nem luxus a falunak. Ma szépnek, izlésesnek és korszerűnek kell lennie egy ilyen intézménynek ahhoz, hogy az emberek szívesen menjenek oda. Fél év rövid idő, de a kezdeti sikerek biztatóak. A mezőgazdasági munkák mellett is látogatott a művelődési ház, szinte naponta kell mind magasabb szintű tartalommal megtölteni.”

Szabó Béla tanár, az ifjúsági klub vezetője: „Fiatal klub vagyunk, most szerepezzük — saját bőrünkön — az első tapasztalatokat. A 85 tagú klub meglehetősen heterogén. Legtöbben középiskolások és szakmunkások. Tizenévesek, az ő gondjaikkal, problémáikkal, igényeikkel összhangban alakítjuk a programot. Igyekszünk úgy dolgozni, vezetni, hogy helyes irányba fejlődjenek. Érdeklődési körök szerint tartjuk a foglalkozásokat, s a klubtagok aktivitásával sosem volt baj. Beneveztünk a 'Kiváló Ifjúsági Klub' versenybe — tapasztalatokat gyűjteni.”

Ádám Jenő, az általános iskolai igazgató: „A pedagógus munkája itt, a falvakban és községekben nem korlátozódik az iskola falai közé. Közéleti emberek is vagyunk. Elsősorban a közművelődés, a kultúra munkásai. S ez nem kényszer, hanem természetes állapot. S ilyen községben, mely saját erőből képes iskolát és művelődési házat építeni, sportpályát létrehozni, ott lehet értelmes célja és tartalmas munkája az embernek.”

Az igazgató

— Soha nem akartam népművelő lenni — mondja Kiss Tamás, az új művelődési ház huszoneves igazgatója —, de mindig érdekelt a művészet világa, s különösen a néprajz. (A tanyák kialakulása-

ról nemrég készült el pályamunkája, most pedig parasztszaladok történetét készült feldolgozni.) Mezőgazdasági szakközépiskolában érettségiztem, 1971-ben pályázat útján kerültem ide. Múlt év áprilisában nevezték ki a bordányi művelődési ház igazgatójának. Akkor már épült az új kultúrotthon.”

Kiss Tamás Bordányban élhet néprajzi szenvedélynek. Alighogy ide került, kért egy biciklit, s bekopogott szinte minden tanyába, minden házba. A kezdeti bizalmatlanság baráti viszonyná vált, s ennek eredményeképpen több száz darabot álló néprajzi gyűjteményt mondhat magának a művelődési ház. Most végzi levelező tagozaton a népművelés-könyvtár szak első évfolyamát.

A városi gyerekből a falusi nép nevelője lett. Úgy tűnik, lelkesedésből, fiatalos lendületből, hozzáértésből nincs hiány.

Tandi Lajos

A megyében a tagok száma 102 ezer

Tízéves a CSEB

Tegnap, csütörtökön délután szerkesztőségünkben sajtótájékoztatót tartott Zimonyi Róbert, az Állami Biztosító Csongrád megyei igazgatóságának vezetője abból a jubileumi alkalomból, hogy tíz évvel ezelőtt alakították meg a világon szinte egyedülálló biztosítási formát, a Csoportos Élet- és Balesetbiztosítást, a CSEB-et. Az elnevezés rövidítése annak idején Szegeden született, s vált országosan népszerűvé. Zimonyi Róbert hangsúlyozta, hogy a CSEB-nek az országban közel két és háromnegyed millió tagja van. Ez a legnépesebb biztosítási forma, amely az elmúlt években rugalmasan követte a gazdasági élet fejlődését. A biztosítási szolgáltatások köre és összege a mindenkori igényekhez, szükségletekhez alkalmazkodott. Hazánkban mintegy 3 millió család él. Számos családban vagy a férj, vagy a feleség, illetve mindkettő CSEB-tag. Így azt mondhatjuk, hogy a családok 60—65 százalékának anyagi biztonságát jelentik a biztosítási és önszegélyező csoportok.

„Egymásra halmozódtak a kezdeményezések és az alkalmak. Júniusban megkezdtek a két körút, a sugárutak feltöltését, melyekhez a befelvezésig másfél millió köbméter földet használtak, július elsején pályázatot hirdettek a tiszai állandó híd tervezésére és építésére... szeptember 19-én szerződést kötöttek a Helweg és Würth céggel a rakpart építésére...”

Az bizonyos, hogy a katasztrófa után hat hónap alatt, szeptember elejére elkészült az új városrendezési terv, amelynek magyarázó szövegét a város, újjáépítésében alkotó szerepet játszó Lechner Lajos, a királyi biztosság műszaki osztályának vezetője készítette és terjesztette elő.

A kiviteli sorozatban első helyen szerepel 1880-ban a rakpart teljes kiépítése a nagykörútnak a Tisza-parti partjától a vasúti hídig, ha a vízállás megengedi. A rakpart építésének azonban útjában állt a vár, amelynek lebontását és a terület rendezését 1881-re tűzték ki, a

következő évre pedig a közúti híd építésének befejezését tartalmazta a program. Mindezt megelőzte külföldi szakértők meghívása és látványos, protokolláris fogadtatása július 13-án. Jártak keltek, részleteztek és összefoglaltak, lényegében azonban alapvetően újat nem tudtak összegezni, ami nem szerepelt volna addig, akkor és azután a Tisza-számbályozás koncepciójában. Amikor pedig a rakpart megépítésének mikéntjéről kérték véleményüket, szívesen kijelentették: „a bizottság nem érzi magát hivatalos tekintetben tanácsot adni azon kitűnő mérnököknek, kik Budapestben a szép rakpartokat és egyéb egyszerű vízműveket építették”. Egyöntetű volt viszont a vélemény a szegedi szűkület megszüntetésében, a védőtöltés kitérítésében a Tisza bal partján a Maros-törökig, miután a rakpart helyzetét tisztázták.

A város újjáépítésére készített terv magyarázatában nemcsak biztonságos védelmi szerepet szántak a rakpartnak. Kiképzése érthető okokból a kereskedelem és a közlekedés fontosságának is függvényévé vált. Még állt a vár, amelynek magas, széles falai sok menekültnek nyújtottak biztonságot a katasztrófa elől, s valóságos sátor-táborok néztek fentről a kavargó vízre, amikor a program akként rendelkezett, hogy „a Tisza-part rakpartját alakítandó, melyen közpízállásnál alul, magas vízállásnál pedig felül, burkolt utak által közvetítetik a part hosszában való közlekedés. A rakpart mellett kell, hogy a hajók kényelmesen kiköt-hessenek...”

Az 1880. évi XVII. törvények, amelyet április 20-án hagytak jóvá, a középítkezések sorában az első helyre teszi a tiszai rakpart építését, másodikként az állandó hidat, majd a két körutat, négy sugárutat, három

kis sugárutat, aztán a kerteket, vagyis a tereket. A XXXIX. törvényekkel rendelkezett „Szeged mentén a Tisza folyó ármedrének kiszélesítéséről, valamint a szegedi rakpart és a tiszai állandó híd építéséhez megkívántató póthitelről”, beleértve a bal parti töltés kijebb „tolását”, medermélyítését. A rakpart és a híd 1880-ban megkezdett építkezésére 900 ezer forint hitelt biztosítottak, míg a törvényszék, börtön és fogház épületeire 850 ezer forint fedezet állt rendelkezésre. A rakpart építésének útjában volt a vár, amelynek lebontásához nem lehetett csak úgy nekiesni. A korabeli sajtó ugyan az árvíz előtt is a város szégyenfoltjának nevezte piszkosságát, elhanyagoltsága miatt. A közhalmaz és területe ugyanis a kincstáré volt. Kiszájtítani 12 hold 127 négyzetöltnyi területét és a rajta levő épületeket csak úgy lehetett, ha helyette másik telket és azon az eredeti épület értékével megegyező építményt biztosítanak, vagyis Szeged vegye meg a várat, amelynek telektulajdonát már régen neki ítélték haditartótanácsai és helytartótanácsai leiratok, nyilatkozatok. Levéltári okmányok pedig arról tanúskodták, hogy a törökök kiverése után a kincstár csak ideiglenesen foglalta el, a teljes várépület a város tulajdona olyannyira, hogy 1700 harmadik negyedéig mindenféle várbéli javítás, tégla-, cserépszállítás „az önkényű parancsnokok” révén történt, ugyanis „a várerődítésnél felhasznált munkások a helybeli lakosság kényszerített ingyen munkái voltak”, s amikor 1858-ban börtönné alakították át, az is 2 ezer forintjára került a városnak. Sőt, „a vár tulajdoni és úri jogainak elismeréséül 1848-ig a várban egy mézárszék és egy kantin után bérleti jövedelmei voltak a városnak”.

Lódi Ferenc

Műanyag-újdonságok

A Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat, amely évente több mint 38 ezer tonna különböző műanyagból állít elő készterméket, ugyan minden hónapban megjelenik egy-két újdonsággal. Az elmúlt esztendőben 23-féle új terméket jutathatott el az üzletekbe, s az idén is legalább ennyivel bő-

víti a választékot. Elsősorban a PVC felhasználási körét szélesíti. A második fél év újdonságai között legnagyobb érdeklődésre tarthat számot a színes bútorlap, amely lehetőséget ad a magyar bútoriparnak az izléses, matt felületű, piros, zöld sárga és fehér bútorok gyártásához.